درسعادتده نسخه سی ۱۰۰ پاره‌در

شرائط اشترا

ولایاتده سنه‌لکی ۱۳۰ ، آلتی آیلغی ۷۵ غروش اولوب اوچ آیلق یوقدر . قیراه‌دن مقووا بورو ایله المق ایچون سنوی یکرمی غروش فضله‌در .

ثروت فنون

سرمحرر ومدیری : احمد احسان

شرائط اشترا

درسعادتده مطبعه‌دن کلوب آلمق شرطیله سنه‌لکی ۱۰۰ ، آلتی آیلغی ۵۰ ، اوچ آیلغی ۲۵ غروشدر محلنه کوندریلورسه ولایات بدلی اخذ اولنور .

پنجشنبه کونلری چیقار ، ادبی . فنی . صناعی و تجاری مصور عثمانلی غزته‌سی

N° : 122

Rédacteur en chef:
Ahmed IHSAN

SERVET-I-FUNOUN
JOURNAL ILLUSTRÉ TURC PARAISSANT LE JEUDI
CONSTANTINOPLE

3me Année
BUREAUX:
54, rue Ebu-Suoud, Près de la Sublime Porte

عدد : ۱۲۲ | پنجشنبه — ۱ تموز سنه ۱۳۰۹ | اوچنجی سنه _ بشنجی جلد

خدیو مصر فخامتلو دولتلو عباس پاشا حضرتلری

S. A. Abbas Pacha, le Khédive d'Egypte

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA 1946

تبریك سال جدید

دائم ایتسون تختگاه دولتکده ذوالجلال ‖ یمن اوله حق جلیل خسروانه کده سنك
نیجه ایام وسنین ای شهریار عدل ودال ‖ اشبو نوسال سعید ای شاه علویت نهاد

طلعت پر بهجتی بالجمله مؤمنین ومؤمنات ایچون باعث انواع مباهات وموروث مسرات وسعادات اوله‌جق اولان ماه محرم یارین کیجه آفاق عالمده طلعت نمای سرور اوله‌رق هجرت سنیهٔ جناب نبی ذیشان ۱۳۱۱ سنهٔ دوریه‌سنه داخل اوله‌جقدر ایام مبارکهٔ اسلامیه‌نك سایهٔ مسعدت وایهٔ جناب ملوکانه‌ده کمال آسایش قلب وحضور وجدان ایله تعاقبی وعامهٔ مسلمینك فیوضات عالیهٔ دین مبیندن حصه یاب مسار بی شمار اولیشی بالجمله قلوب صادقهٔ عثمانیه‌یی ذاتاً مفتون خصائل جلیلهٔ جهانپسندانه‌سی قیلان شهنشاه معالی اکتناه وپادشاه دل آگاه افندمز حضرتلرینك حق عالیٔ ملکداریلرنده ایفای ادعیهٔ مفروضهٔ عبودیت پروری‌یه برقات دها مواظب قیلمش اولمغله «ثروت فنون» بنده کمینه‌لری دخی وظیفهٔ نظیفهٔ تبریك سازی‌یه جرأت ایلر .

غزته‌یه مدرج امضاسز بالجمله مقالات سرمحررکار .

استانبول پوسته‌سی

اجمه یالکز ! قرمانده‌لریله کوکصو دره‌سنك ایکی کوپریسنی کچه‌رك ، بخارك تورهٔ خارقه نماسیله ایشلمکده اولان دکرمانی‌ده صاغده براقوب ، دکرمانك شماتت آهنکداریی برآز مدت دها دکله‌دکدن صوکره کوشه‌لی دولاشانده صندال صفاکارلری بوسنه قارشیلرینه چیقانده برتخته پرده‌نك مشاهده‌سیله متحیر اولیور . دره‌نك نقطهٔ انتهاسنی تشکیل ایدن غازینونك درت طرفنی احاطه ایدن بو تخته پرده‌نك نه اوله‌بیله‌جکنی اهل زیارت ذهناً ملاحظه ایتمکله برابر برپارده‌ده اعلاننی ایشتمکلری تیاترویی کوزله آرایور ؛ حالبوکه کوکصو دره‌سنه مخصوص « تیاتروی عمومی ! » دینیلن « اکلنجه » نك بویله ایکی طرفده تخته پرده اوچنجی طرفده قادینلرك تفسلری ، دره‌نجی جهتنده دره‌ایله محاط غازینو میدانندن عبارت اوله‌بیله‌جکنی تخته پرده‌نك مدخلنده غرابت نشین برادملك :

— افندی بیلت بسه غروشدر .

دیمسندن صوکره انتقال ایله بیلیور .

** ذاتاً بو انتقال لعبیات مختلفه‌سنه خاتمه و نتیجه‌سی اولمغه اوزره اوبونجی حسن افندینك بروضع دقورانه آلدرق :

« خانملر ، افندیلر ، بوندن صوکره هر جمعه بازار وچهارشنبه کونلری بویلجه اجرای هنر وجلب رغبت ایده‌جکز ، قهوه پاره‌سیله برابر ادم باشنه بسه غروشه ! » دیه سویلدیکی سوزله تقویه بولمسه ، یعنی اهل تنزه و تفرج ایله کوکصو دره‌سنه سوق پای صفا ایدنلر تخته پرده‌نك مدخلنده ایشتدکلری :

— بیلت بسه غروشدر !

سوزنی متام لعبیاتده بردها ایشتمکله اونلرك اهمیت نقدیه‌سنه آگاه اولمشلر ، مکرر صورتده فیأتده بحث ایدیلشده‌کی حکمتی حسن افندینك سر لعبیاتی صره‌سنه قومشلردر .

** اهمیت ذوقیه‌یه کلنجه ناقص الاعضا برطاقملك موسیقیسنده ، برحقه بازایله شعبده باز برجانباز چوجقنك اجرا ایتدیکی عبارت قالیور : بونلر بربرینی دلی ایدرك میدانه قورولمسه « دستگاه » لعبیاته چقدقجه موسیقی فصللری نقصانی ، حقه بازمنلونه چهرهٔ مضحکی ، جانبازده اوضاع مترددانه‌سی ایله انسانی کولدیریور .

** ساعت اونی کچدکدن صوکره ، اوبونجیلرك صرف ایتدیکی اشتمه‌سوزلری موسیقی طاقمنك لذتسز آهنکی ایله کلوك اوغرامسه طبعلری ذوقیاب ایتمك ، مائلاً اغاجلر اره‌سنده عکس انداز اولان حرارت شمس ایله کساله دوشمه وجودلره نجه زندکی ایلمك اوزره صندالره قایقلره آتلایوب دره‌نك مجرای مقرسنده قطع مسافه صوك کوپری‌یی متعاقب صاریده ماوی‌یه کچه دره و دکز رنکنك نقطهٔ امتزاجنده مرورله کوچکصو چایری پیشگاهنه کلنلر ، کندیلرینه تقدم ایدن ، و کندیلرینی تعقیب ایلیانلرك تشکیل ایتدیکی منظره‌نك ، چمنزاره پیشگاهنی احاطه ایدن تاپوره صندال بخمنك

جایده لونداته صورتده عرض اندام وخرام ایدنلرك تشکیل ایتدیکی لوحه نارشسنده متحیر ومنبسط نالیر .

** چمنزارك شولومهٔ دلکشاسنه انضمام ایدن لطافت غروب ، قنیلی ورومیلی مصارینه دوغری امتداد ایدن بوغاز منظره‌سیله ، دوروکنی جالدرق دکزك جریانه قارشی دقورانه برصورتده یول آلان واپورلرك غیرت فعالانه‌سنه نکرانه اولوبده ، عجبا شونی تلم تصویر ایله متوبه توصیفده حقیله نجلی ایتدیره‌جك وارمیدر ؟ الك بیوك ارباب اقتدارك بیله اظهار عجز ایلیه‌جکی بویله بر وظیفهٔ نازکی‌یه او ارباب فضلك فاضللرینه ترك ایده‌لم ده جمعه کونی کوکصو ، کوچکصو جولاننده حاصل ایله‌دیکم تنزه شرف افزالی تعریفده کی عجز کلیمزی بیان ایله بزم کبی ارزوی تفرج و تنزهده اونلره کلمه‌لك جمعه ایچونده او چمنزار صفاسنی توصیه ایتمکله اکتفا ایده‌لم . برهفته‌نك مشاغلی ایله دوچار رخاوت اولان وجودلره بویله تنزهلر عین حکمتدر ، ذاتاً طبعه کشایش ، روحه انبساط ویرمك ایچونده حس ایدیلان احتیاج تنزه لره « حکمت تنزه » تعبیری دها لایق دوشر .

آمریقا امضاسانی

التنجی مکتوب

نیویورق ٥ حزیران ۱۸۹۳

آوروپادن کلوبده کورمدیکم شیلری کوره‌جکم ، متلون ، متعدد ، دائما متحرك اثار حیات مشاهده ایلیه‌جکم ، غریب ، لطیف ، ظریف وفوق المأمول مؤسسات تماشا ایده‌جکم امیدنده اولان زوار ایچون دوغریسی‌یا ، شیقاغو سرکیسی اوزون تدقیقات درین ملاحظاته ، زیاده حیرت واستغرابه میدان ویره‌جك برشی کوسترمیور . یکیدن میدانه کلمش صنعی برمملکته کلمش کبی انسان شیقاغو سرکیسنده برقاچ کونلر توقف ایده بیلیر . بوتوقفك نتیجه‌سنی عمومیت اعتباریله و علی طریق الاختصار قارئینه نقل ایتمك موافقدر ، فقط ایشك تفرعات وتفصیلاتنه کیریشوب صحیفه‌لر دولدیرمق ، بوسته پوسته شیقاغو سرکیسنه عائد مکتوبلر یوللامق ارباب مطالعه‌یه کلالدن بشقه برشی ویره‌مز . اشته شوملاحظه‌یه مبنی کوندردیکم مکتوبلرده سرکی‌یه تعلقی اولمیان مباحث مختلفه‌یی سرمایهٔ بحث ومقال اتخاذ ایتلشیدم . بوکونده سرکی حقنده صورت عمومیه‌ده معلومات ویرمکه ابتدار ایده‌جکم .

ذاتاً دنیانك هرطرفندن کلوب بوراده تحشد ایدن غزته مخبرلری هرلساندن یازدقلری مکتوبلرله برآی اول دوغمش ، زمان غیبوبتی برقاچ آی صوکره‌یه تقرر ایتمش سرکی‌یه دائر هرآن اعطای معلوماتدن خالی قالمیورلر . « بیاض شهر » ك تاریخچه‌سی ترجمهٔ حالی الحاصل هر درلو تفصیلاتی او مخبرلر سایه‌سنده صحائف مطبوعاته کچوب دوریور . سرکینك دائره‌لری ، کویلری شهرلری ، سوقاقلری ، اداره‌سی ، نمایشات عمومیه‌سی اوصورتله و تفرعاتیله تدقیق و تحریر اولنیورکه بنم کبی طبعاً عجول بر آدمك اشعاراتی اونلرك یاننده غایت اما غایت بسیط قاله‌جق ، قلمی حقه‌سنی آلوب شیقاغویه کلن غزته مخبرلری چوق یازوب غزته‌سنی ممنون ایتمك ایستدیکی جهتله مشهر عمومینك هر نوع معلومات و وتفصیلاتی حدهٔ تدقیقدن کچیریورلر ، دورمیوب یازیورلر . بناءعلیه مساعده کزله بن او مخبرلره پیرو اولمیه‌جغم ؛ انسانك کورمدیکی شی حقنده دیوارلرك اکی بویی صالونك شکلی ، آدملرك یورویشی کبی زائد تفصیلاتدن خوشلانمیه‌جغنی قطعیاً بیلیرم

اشته شونقطهٔ نظرلر ، دیدیکم کبی بنی مشهر عمومی معلوماتی اعطاده التزام عمومیت واختصاره سوق ایلدی .

مساعده کزله World's fair ك دوائری ایچنده بنی فکراً تعقیبه سزی دعوت ایلیه‌یم . تعقیباتکز دیدیکم کبی عمومیت نقطهٔ نظرندن جریان ایده‌جکدر ، یورولمیه‌جغکزی تأمین ایلرم . بن شمدی اوراده دولاشیرکن دوربین تدقیقاتمی خصوصی اوله‌رق هیچ برشیئه عطف ایتمیه‌جکم ، حالبوکه شیقاغوده مدت اقامتم برآیی کچدی سرکینك هرطرفنی کزدم استرسه‌م یکان یکان تفصیلاته کیریشوب سزی یورمقده غزته‌یی دولدیرمقده برشی دکلدر .

ویره‌جکم معلومات ، کلدیکی یری کزوب توزوب احتساسات اولیه‌وسطحیه‌سنی تعدیل ایتمش برسیاحکدر .

***

شیقاغو سرکیسنده‌کی بنالر ، دائره‌لر ، مؤسساتك صنعت معماریه‌سی نقطهٔ نظرندن سوز سویلمك لازمکلیرسه دیه‌لم که بونلرك هیئت عمومیه‌سی زوارك پیشگاه تدقیقنه بشقه یرلرده کوردکلرینی تکرار ارائه‌دن بشقه‌برخدمت ایله‌میور . اشاغیده سویلیه‌جکم برقاچ استثنادن صرفنظر اولنورسه مشهرده Modernisme دینیلن اثار تجدد و ترقیدن هیچ اثر کورولمز ، نه یاپلمش ایسه جمله‌سی مؤسسات عتیقه‌یی نقلدن عبارت .

دائما کشف و اختراع وایجاد هوسنده اولان آمریقالیلر ، متعدد و جسیم شهرلرنده‌کی اثار ظریفهٔ معماریه‌سی ، تزیینات بلدیه‌سی ، خانه‌لرك طرز انشاسی ، طوغله جیاغك لطافتی ، مرانغوزلغك تکملی ایله تفرد ایلدیکی حالده ژاقسون پارقده‌کی سرکی‌ده بونلره تفوق ایده‌جك یکی مکملیت وخارقه کوستره مامشدر .

مشهر عمومینك انشاسنه انضمام معاونت

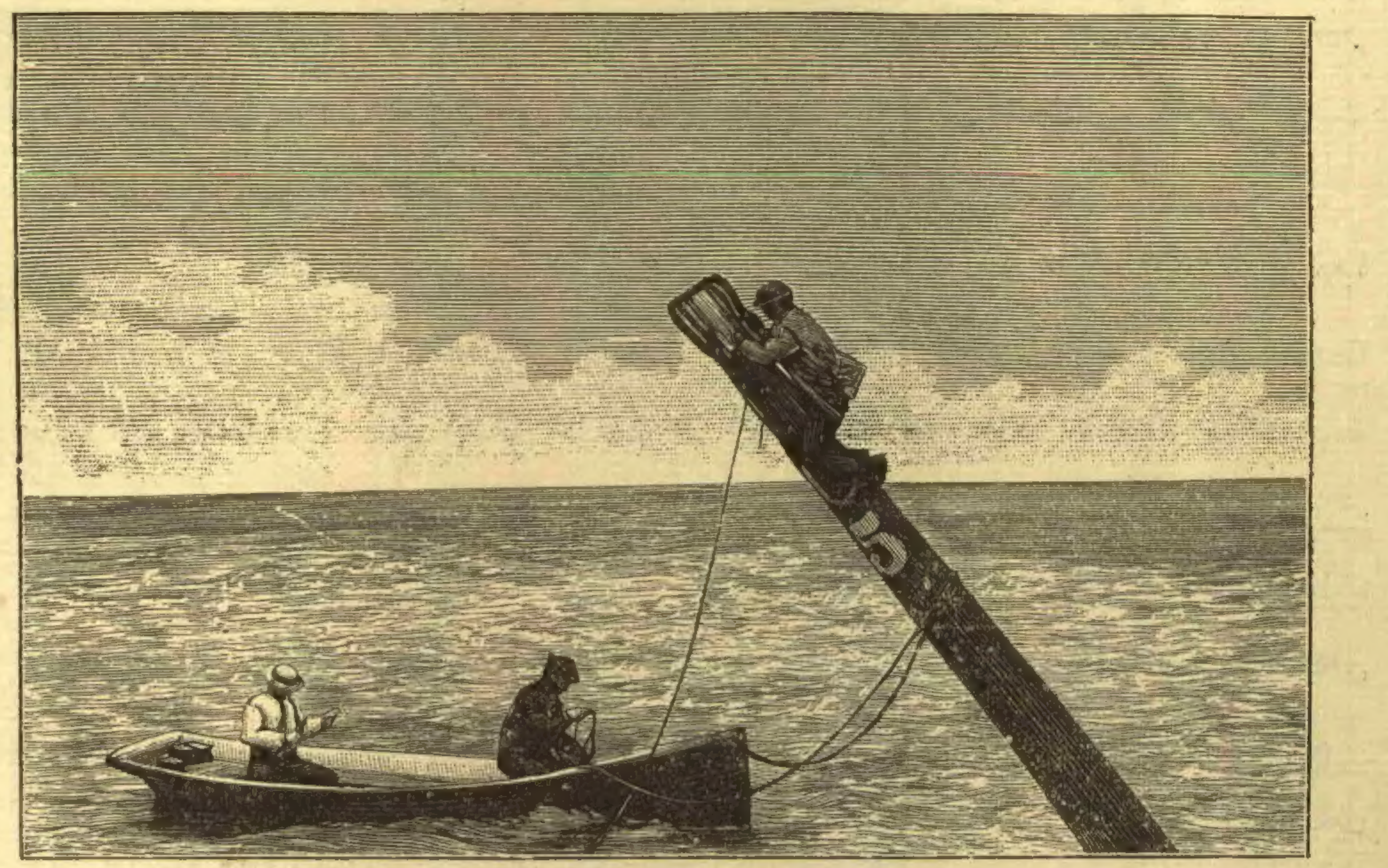

نوایجاد الکتریقلی شماندیره

ایتدیرمك اوزره جلب و دعوت ایدیلان معمارلر اویله برطرزده چالشمق جهتنی اتخاذ ایتمشلردرکه « بیاض شهر » قبه‌لری، اطرافی استیلا ایتمش ستونلری، حدسز پایانسز دیوانخانه‌لری ایله اوپرا تیاتروسنك صحنهٔ تزییناتی شکلنی آلمشدر.

واقعا اول امرده سرکینك بیاض منظره‌سی، کثرتلی ستونلرك، دیوانخانه‌لرك، درونده غوندوللر جولان ایدن قناللرك هیئتی انسانی مستغرق ایلیور، بر مدت موقته ایچون نظر متلذذ اولیور اما آزاجق تدقیقاته کیریشلنجه نظری لذتیاب ایدن حالك اساسلی بر لطافتدن میدانه کلمدیکی کوریلیور.

. .

سرکینك خارجنه کلنجه ایچنی نقدر کزوب توزسه‌کز خارجك ایلك مشاهده سندن محصل تأثیری ازاله ایده‌مزسکز.

درت سنه اول پارسده تأسیس و کشاد ایدیلوب حقیقةً احراز موفقیت ایتدیریلن سرکیدن صوکره آمریقالیلرك تأسیس ایده جکلری مشهرك هرحالده اوکا فائق وامریقالیلرك ایجادیله تفرد ایتدکلری اسباب غریبهٔ حضور و راحتله مزین اوله‌جغنه عالم قانع ایدی. هرکس شیقاغو سرکیسندن بحث اولندقجه غزته‌لرك دیدکلری معلوماته استناد ایدرك بر چوق اثار ترقی وفعالیتدن صوکره مشهر عمومی ایچنده کندی کندینه قوندره بویایان الات انواع ماکنه‌لر و الات یاخود بیلم قاچ یوز طونه ثقلتنده پینر کوره‌جکز دیه کیتدکجه قوهٔ مخیله چالشدیریلیور ایدی، بن قوهٔ مخیله‌یی بوقدر اتعابه میدان ویره‌جك شیلر کوره‌میورم.

مثلا ماکنه دائره‌سنه کیریورم. فوق‌المأمول ماکنه‌لره مقابل فابریقه‌لرده الیوم ایشله‌یان « فیلور » « رابوتوز » « سنیه بروز » کبی منسوجات الاتی، نیویورق هرالد غزته‌سنك برقاچ سنه‌در کمال موفقیتله استعمال ایتدیکی « روبرت هونه » دستکاهنك طبع ماکنه‌لری استثنا اولنجه ایشه یارار یکی ایجادلره مصادف اوله‌میورم. یالکز بعض اوفاق تفك ایجادلر وار.

کیتدکجه‌ده هوالر ایصنغه باشلایور؛ برکره شیقاغونك مشهور عالم صیجاقلری حکمفرما اولمغه باشلادیمی سرکینك بیوك دائره‌لریله برابر اوزرلری جامله قپالی لوقنطه‌لری‌ده بوشاله‌جق. زیرا بن شمدیدن اکلایورم که شیقاغونك صیجاغی اوقدر مؤثرکه اك زیاده قوهٔ تحملیه‌سی اولنلرك‌ده ثبات غیرتکارانه‌سنی کوشه‌ته‌جك. میشیغاندن کله‌جك سرین روزکارلر، شمسك حرارتنه سماتك دومانه اصلا فائده ویره‌میه‌جك.

شوحاله نظراً بیاض شهرده موفقیتك تجلیسی زوارك عودتیله اوله‌جغنه نظراً بوحاله ایلول و تشرین اولده انتظار لازمکلیر ذاتاً آمریقانك اهل ذوق صفاسی‌ده هپ صوك بهاره انتظاراً سرکی‌یه کلیور.

. .

نظر ممنونیتله کوردیکم قسملردن بریسی وسائط نقلیه دائره‌سیدر. تجددکارانه بر طرز شرقیده انشا ایدیلن بودائره‌ده انسان متلذذ اولیور. آمریقانك « پولمان » و « پاسفیق ردیوه‌ی » کبی دمیریول شرکتلرینك استراحت بخش واغونلرینی قطارلرینی کورن آوروپالیلر، کندی مملکتلرینك بوخصوصده نه‌درجه کیری‌ده اولدیغنی مشاهده ایدرك تماشاسندن ممنون قالیور. امریقان، انکلیز، المان و سائط نقلیه‌سنی مقایسه‌ده خوش بر مشغولیت یرینه کچیورده دمیریول اعمالاتنده آمریقالیلرك جمله‌یه مرجح بولندیغنی تسلیم لازمکلیور.

وسائط نقلیه دائره‌سنده آوروپاده مستعمل جنازه عربه‌لرینك انواعی وارکه صحیحدن جالب دقت. عربه‌لر صنوف اهالینك درجات مختلفه‌سنه کوره بشقه رنك و بشقه شکلده. یعنی جنازه عربه‌لرنده بیله دمیریول قطاری کبی درجات مختلفهٔ استراحت ملاحظه وتأمین ایدلمشدر، هرکس کیسه‌سنك تحملنه کوره استدیکی قسمدن تدارك ایلیه‌جك.

. .

سرکینك صحرای مؤسسات و دوائرنده نظر تقدیرله کوریله‌جك ابنیه‌دن بری‌ده بالقچیلغه عائد قسمدر. بالقچیلق دائره‌سنك

بناسنی کورونجه انسان بونك حقیقةً شیقاغو سرکیسنه مخصوص اوله‌رق ایجاد ایدلمش طرز معماریدن بولندیغنی تسلیم ایلیور، دنیانك هر درلو حیوانات بحریه‌سنك جمع وترکیبندن دائره‌نك قپولرینی، پنجره‌لرینی، ستونلرینی، قبه‌سنی یاپمشلر، بعضیلرنده اوقدر احراز موفقیت ایلمشلرکه اولانجه صدای تحسین ایله بر « براوو » دیمه‌مك قابل دکل.

اوچ قسمدن متشکل اولوب یکدیکرینه دهلیزلرله مربوط دائره‌نك درونده بالقچیلغه عائد اولوب اوروپا زائرلرینك معلومی الات صیدیه ایله دکز و نهرلرده مستعمل بالق قایقلری وبرچوق بالق مستحضراتی وار. برده جسیم آقوار یوم وارکه ایچنده بحرمحیط کبیرك مکسیقا کورفزینك، ژاپون دکزلرینك شایان حیرت بالقلری، آغیز آچه‌رق، قویروق صاللایه‌رق، اشکال غریبه‌سنی کوستره‌رك یوزییور؛ اهل زیارت دخی شو دکزلرك حیوانات غریبه‌سنی تماشایه داله‌رق حیرتندن آغزینی آچیق براقیور.

. .

اهمیت صره‌سنده تعداد اولنان دائره‌لردن بری‌ده قادینلره مخصوص اولاندر؛ بوراده هرکون قادینلردن مرکب قونغره‌لر اولیور؛ انسان قادینلرك بالاجتماع ایراد ایتدکلری نطقلره، صرف ایلدکلری افکاره یکرمی مکتوب حصر ایلسه‌ینه کافی کله‌مز. قادینلر دائره‌سنك رئیسه‌سی ثروت فنونده کندینك و زوجنك رسمی کوریلان مادام پالمردر.

سرکیده دور وتنزه ایدنلره اثر حیات وظرافت کورمك استیانلرك مراجعتکاهی

شیقاغوده برقادین

اشته شو قادینلر دائره‌سیله میدوی پله‌زانسدرکه بوراده شیقاغونك و اوروپانك سرفرازان نسوانی، شرق اثارندن جرید اویونلری، دوه یاریشلری، چین تیاترولری، مصر معبدلری، آلمانیا موزیقه‌سی، قاهره سوقاغی وهردفعه‌سنده بیك کشی‌یی اوچیوز قدم ارتفاعه قالدیروب ایندیرن دولاب تصادف نظر تماشا اولور.

میدوی پله‌زانس غایت واسع بریردر انسان دولاشمقله بیتره‌میور، هردرلو وسائط تنزه وذوق بوراده جمع اولنمشدر.

انقره دن مطبعه‌مزه مخصوص

تلغراف

سایهٔ ترقیاتوایهٔ جناب جهانبانیده بوندن اوچ سنه اول اناطاغی صویی اوروپادن جلب ایدیلان تیمور بوریلرله شهریمزك اك یوکسك محلنه چیقارلدیغی وخاطر وخیاله کتورلمیان مواقعده اللی قدر چشمه‌لر انشا ایدیله‌رك جمله طرفندن ازدیاد عمر وشوکت جناب ملوکانه همه آن یاد وتکرار ایدلمکده بولندیغی حالده هر بر اثار خیریه عصر حضرت شهریاریلرینه مرهون و معوق بولنمش اولان شهریار فاروق شعار فندمز حضرتلرینك بوکره شرفصادر اولان ارادهٔ مرحمت معتادهٔ جناب خلافتپناهیلری موجبنجه شهرك دیکرجهتلرینه دخی اجرا و بالجمله سکنهٔ مملکت عاطفت جناب ظل اللهی یله بکام اولمق اوزره والی ولایت دولتلو عابدین پاشا حضرتلرینك همتلریله کذلك اوروپادن جلب اولنان برقاچ بیك لیرالق تیمور بوریلر یکرمی‌یی متجاوز واغونلرله بچن کون شهره واصل اولمغله انشا اولنه‌جق یول اوزرلرینه نقل ایدلمش وسباب انشاآت شوبرقاچ کون ظرفنده اکمال اولنه‌رق بوکون والیٔ مشارالیه حضرتلریله بالجمله ارکان ولایت واشراف مملکت حاضر اولدقلری و اهالیٔ بلده مجتمع بولندیغی حالده دعای دیمومیت عمر واجلال حضرت خلافتپناهی‌یی متضمن بر دعای بلیغ قرائت وحاضرون طرفندن امین صدالری بارکاه احدیته ایصال اولندقدن صکره انشاآته بدأ و مباشرت اولنمش اولدیغی مع التشکر معروضدر.

انقره بلدیه رئیسی

سلیمان رفیق

اخطار

غزته‌مزك اداره‌سنی تشویشدن محافظةً ویره‌سیه معامله‌نك کلیاً الغا ایدلدیکی یازلدیغی حالده بعض طرفلردن ینه ویره‌سیه مراجعت وقوعبولیور. بونلری عدم قبولده معذورز.

انقره مشاهداتی [*]

اکب اولدیغمز قطار برزماندر تعقیب ایلدیکی بوغازدن چیقوب برده تپه دولاشنجه اوزاقدن بیاض بر شهر مصادف نظرمز اولدی،

[*] مشاهداته عائد رسملر دردست حك اولدیغندن ایلریکی نسخه‌لرك برینه درج اولنه‌جقدر.

واغونك پنجره‌لرندن هپ دیشاری باقیوردق؛ یانمزده‌کی پنجره‌دن باشی کورینن پوسته مأموری :

— اشته انقره !

دیدی . مأمورك شوسوزی بنی استغرابه دوشوردی ؛ یانمده عاصمی ده سؤاله سوق ایتدی :

— هانیا انقره « اك قره » تعبیرینه لایق اوله‌رق سیم سیاه کورینه‌جك دییوردك ؟

— اویله دییوردم اما بن کورمیه‌لی اك قره اك بیاض اولمش دیمك !

بوراده ینه پوسته مأموری کندینه عطف ایلدیکمز استیضاحکارانه انظاره جواباً دیدی‌که :

— اوت . انقره وقتیله اویله ایدی اما شمدی اولری بادانه ایتدیلرده دیدیککز کبی اك بیاض اولدی .

شو محاوره‌نك جریانندن بر کون اولی طلوع شمسی قایقده سیر ایدرك وانی کویندن حیدر پاشایه دوغری کایرکن اوچ ارقداش طبیعی کیده‌جکمز یری یعنی انقره‌یی سرمایهٔ بحث ومقال اتخاذ ایلمش ایدك ؛ انقره‌یه بوندن اون اوچ سنه اول وقوعبولان بر سفرم شهر ایله جواری حقنده بنده اینجه خاطره براقمش اولدیغی ایچون طبقات خاطراتمی تحریك ایدرك ارقداشلره بن معلومات ویرییوردم ، اونلرده دکلیورلردی. اوزمان بدرك انقره دفترداراغی وسیله‌سیله بروسه‌دن عربه‌لره بینه‌رك انقره‌یه وقوع بولان سیاحتمز شمدیکنه نسبةً غایت بیوك بر سفر ایدی ؛ حقیقت حالده بروسه‌دن اعتباراً شوسه‌سز ، تسویه‌سز بوزوق یوللردن عربه ایچنده موجه ووره‌رق ، کویلرده قلبه‌لر ایچنده یاته‌رق کیتمك ، طاغ باشلرنده مصادف اولدیغمز تك توك یولجیلری کوردکچه همجنسه تصادفدن دولایی بیوك سونمك ، نهایت سفرك اونجی کونی بر تپه اوزرندن انقره‌یی کوره‌رك انواع مشکلات سفریه‌یه خاتمه چکه‌جکمزی اکلایوب اعلان سرور ایتمکله شمدی حیدر پاشادن « متحرك اوطه‌لر » ایچنده حرکتك ایکنجی کون اقشام اوزری انقره‌یی کورمك آره‌سنده اوقدر بیوك بر فرق واردرکه اشته بو فرقك درجه‌سندن اعلا ترقیات معموریت غایات حضرت ولی النعمت اعظمی‌یه برمقیاس بولنمق قابل اوله‌مز .

انقره‌یی برنجی زیارت اون اوچ سنه‌لك بر وقعه اولدیغی حالده اون کون امتداد ایدن مشاق سفریه‌نك ختامنی مبشر اولمق اوزره قصبه‌نك ایلك رؤیتی زماننده‌کی حسیاتم الآن تفرعاتیله خاطر نشانمدر ؛ اوکون صباحدنبری غایت بوزوق یوللرده یالپا ایدرك باش ووره‌رق قطع مسافه‌دن صوکره نهایت عربه‌جیمز حیوانلرك باشنی چکه‌رك بر وضعیت مفتخرانه ایله :

— اشته انکوری !

دیمش ایدی . عربه‌جینك شو اخباری ایله بو دفعه قطارك پنجره‌سنده‌کی پوسته مأموری طرفندن ایشتدیکمز سوزك صرفی آره‌سنده کذران ایدن مدت کیده‌جکمز یرده نه تحول کوسترمش ایسه مع الممنونیه اونی تماشا ایده‌جکدك ؛ برنجی تحولك عربه‌جی طرفندن ایراد ایدیلن : « اشته انکوری » یی متعاقب اسمك مسمایه مطابقتی اعلان ایتمك اوزره اوزمان هپمزك اغزندن چیقان :

— نصل مملکت !

نداسنه مقابل بو دفعه عاصمك مقام استیضاحده‌کی سؤالی وارداولمش ایدی .

خاطرات قدیمه‌یه استناد ایدرك صباحلین قایقده ، کوندوز یولده ارقداشلره ویردیکم معلوماتدن برینك بویله بوشه چیقمسی ، قطار سرعتله قطع مسافه ایدرك کیدرکن بزی اپی کولدیردی . قطارك قطع مسافه‌سی هر آن پیشکاهمزده‌کی منظره‌یی توسیع ایلیوردی ؛ اول امرده تپه‌لر آرقه‌سندن قسم علیاسیله مصادف نظرمز اولان انقره کندینی تا اشاغیلره قدر کوستردی ؛ کذلك صاغندن صولندن مشهور باغلری‌ده میدانه چیقدی ؛ نهایت شهرك اتکنده‌کی باغچه‌لر ، آثار قدیمه‌دن اولان کوپری ، دها صوکره حیدر پاشادن بری کلن خطوط حدیدیه‌نك انقره اتکنده نقطهٔ انتهاسی بولنان موقف کوروندی .

بز اوفاق چانطه‌لری چوقدن اللریمزه آلمش ، همان واغوندن آتلایوب بر اوتله سیرتمك ، اوراده ایکی کیجه‌در دوام ایدن اویقوسزلغی ، اویقوسزلغه منضم اولان قطار یورغونلغنی ازاله ایتمك هوسنده بولنمش ایدك .

موقفك صول جناحنی استیلا ایتمش خلقك نظر تماشاسی ، صاغ طرفه ییغلمش ذخیره چواللرینك انسانده برحس ممنونیت تولید ایدن وضعیت مخصوصه‌لری قارشیسندن کچوب دیوارینه : « انقره Angora » کلمه‌لری یازلمش طولانی وظریف بر بنانك اوکنده دوردق ؛ قطار مأمورلری‌ده :

— انقره ! انقره !

دیه باغیرییوردی . بز چوقدن یره اینمش ، یول تذکره‌لرینك معاملهٔ رسمیه‌سنه بیله باشلامش ایدك ؛ معامله‌نك سرعت اجراسنی متعاقب ذاتاً چانطه‌لریمزی آلمش اولان عربه‌جی‌یه :

— هایدی . اك ایی اوتله !

دیدك اما بوز رنك اثوابیله قارشیمزه کچن بر آدم ، چهره‌سنك عبوس منظره‌سندن توتون قولجیسی اولدیغنی افهام ایدرك ، بر طور آمرانه ایله :

— چانطه‌لری آچك ! توتونه باقه‌جغم !

دیدی . عاصمله بن توتون ایچمدیکمز کبی ایچمزده توتون قاچاقجیلغنه بکزر قیافده

کیمسه اولمدیغی ایچون ، بر شبهه وقوعندن صوکره ارامغه مأذون بولنان قولجینك شو معاملهٔ متجاوزانه‌سنه متحیر اولدم ؛ مع مافیه انقره موقفنده‌کی توتون قولجیسی کبی آدمله مناقشه‌دن ایسه چانطه‌لری آچوب پیشکاه معاینه‌سنه عرض ایله ایچنده قچاق دکل پاکتلی توتون بیله اولمدیغنی ، یعنی رژی اداره‌سنك ایشنه واستفاده‌سنه کایر آدملردن بولنمدیغمزی اکلاتدق .

دمیر یول موقفلرنده کمرك مأموری کبی حاضر اولوب کلنی کچنی توتون قچاقجیسی عد ایتمك تجاوز ناموس شکنانه‌سنده بولنان بویله قولجیلره بردرس درایت ویرلسه یاخود جزؤی اصحاب درایتدن اولانلر موقفلره قولجی قونلسه ظن ایدرسه‌م خلقی بیهوده تجاوزدن رژی‌ده بویله اعتراضاتدن ازاده اولور .

چانطه‌لریمزی حامل اولان آدمك لاندو عربه‌سنه کیردك ؛ بیاض منظره‌لی انقره‌یه کیدن قیصه‌ومستقیم فقط نیم یوقوشلی کوزل بر شوسه‌ده ایلرلمکه باشلادق ، شوسه ، ایکی جناحی فنارلر اغاجلرله احاطه اولنمش وکوزل تنظیم ایدلمش اولدیغی ایچون؛ انقره شهری دمیر یولنه مالکیت نعمت عظماسنه شویله برشوسه تقدیمیله آثار مسافر پروری کوسترمش بولنیوردی .

شوسه‌نك انتهاسنده ، شهرك مدخلنده ینه طاشدن کارکیر بربنا اوکنده دوردق‌که عربه‌جی :

— اسماعیل افندی اوتلی !

دیدی . اوتلك اوشاقلری چانطه‌مزی الدیلر ، بر قپودن کیردك ؛ برده مردیون چیقمغه باشلادق . قپودن اعتباراً یوقاری قاته چیقوب ، بزه مخصوص ارائه ایتدکلری اوچ یتاقلی اوطه‌یه کیردیکمز زمان بنانك منظرهٔ خارجیه‌سنده‌کی لطافت وظرافت ایله داخلنده چالیشانلرك حسن طبیعت ونظافتده‌کی نقصانینك تأثیرنی مع التأسف کوردك .

قطارك زمان مواصلتی ساعت اونبر بچق ایدی ، تذکره قیدیه‌سی وتوتون قولجیسنك معاینهٔ تجاوزکارانه‌سندن قورتلمق اوتله چیقمق زمان غروبی کچیرمش ایدی ؛ انقره اوواسنده مشاهده اولنان شام غربیاندن استفاده ایتمك ، اوتلك داخلنده حکمفرما کریه برقوقودن برمدتجك اولسون قورتلمق اوزره دیشاری چیقدق .

اوتل شهرك مدخلنده بولنیوردی ؛ اولا صوله دوندك؛ بلدیه قرائتخانه‌سی اولدیغی اوزرینه یازلمش عباره‌دن اکلاشیلان بربنانك کائن بولندیغی چیلاق میدانك اوکندن کچدك؛ اوستی بیاض قبه‌لی پنجره‌سی پارمقاقلی مربع الشکل بر تربه‌یی صولده براقوب اشاغی‌یه دوغری ایلرلمك استدك ؛ کیتدیکمز طرفده توز زیاده اولدقدنبشقه کوریله‌جك‌ده برشی یوق ایدی ، یالکز اوزرلرینه برر بیاض بادانه چکلمش چامور وکرپیجدن انشا ایدلمش قولبه‌لر وار ایدی ، کلدیکمز طرفه دوندك ؛ اوتلك پیشکاهندن تکرار کچه‌رك آرقه‌یه مصادف بر دیکیلی طاش کوردك ؛ اونك ایلریسنده تلغراف خطوطنك انتها بولمسندن تلغرافخانه اولدیغی اکلاشیلان کوزل بر بناایله دائرهٔ حکومتی ، دبوبی خاطرات عتیقه‌م سوقیله طانیدم . ارقداشلره کوستردم .

آرتق وقت کچمش ایدی ؛ اوتله دوندك . ارقداشلره :

— برده شو اوتلی کوره‌لم .

دیدم . بنانك میدانده اولان قسملرینی کزدك . اوتل بربیوك یولجی خانی ایدی‌که برقسم اعظمی عربه‌لره مخصوص میدانیله برابر خان اوطه‌لری ، قسم متباقیسی‌ده بزه تخصیص ایدیلن اوطه کبی برقاچ اوطه‌یی وبرصالون ایله مطبخی محتوی اوتل ایدی . قپودن کیردیکمز زمان قوهٔ شامه‌مزی فنا حالده بیزار ایدن قوقونك ، آخورلرله مطبخك وکویلیلره مخصوص اوطه‌لردن چیقان هوای مختلك امتزاجندن نشأت ایتدیکی اکلاشلدی .

یمك احتیاجی طبیعی ایدی ؛ طعامه مخصوص صالونه کچوب‌ده ماصه‌یه اورتلمش فقط دکشمه‌یه دکشمه‌یه بیاضدن صاری سیاهه دونمش اورتویی کورونجه اسماعیل افندی اوتلنك مطبخنه اوقدر امنیت جائز اوله‌میه‌جغنی تحقق ایلدی ، بناءً علیه قطارده‌کی طعام اصولنده رافه‌دان یوغورطه وکلباصدی ایله اکتفا ایدوب اوطه‌لریمزه چکلدك .

چانطه‌لریمزده‌کی چارشفلری قاریوله‌لر اوستنه چکوب همان اوزانمق بر دقیقه‌لق ایش اولدی . فقط اویومق چابوق استحصال ایدیلان موفقیت صره‌سنه کچه‌مدی . زیرا هنوز کوزلر قپانمامش ایدی‌که ال ایاق ویوز کبی اثوابدن عاری یرلرك چایر چایر یانمسیله فیرلادق . اوطه‌نك ایچنی غایت اوفق بر نوع سیوری سینك استیلا ایتمش ایدی . ارقداشلره معلومات قدیمه جمله‌سندن اوله‌رق :

— بوکا انقره‌ده ایسم بلا دیرلر !

دیدم . شوراسی شایان دقت ایدی‌که ایسم بلانك ویردیکی راحتسزلق ، اویقوسزلق بزی ایسم براقمیور ، فرط حدتله سویلنیوردق .

اوزتالق آغارمق اوزره ایکن ، ایسم بلانك تعرضات ساکنانه‌سنه زره چکمش اولمق اوزره ایاقده چوراب ، الده الدیون یوزده مندیل اوله‌رق برضعیف اویقویه دالدق .

مابعدی وار

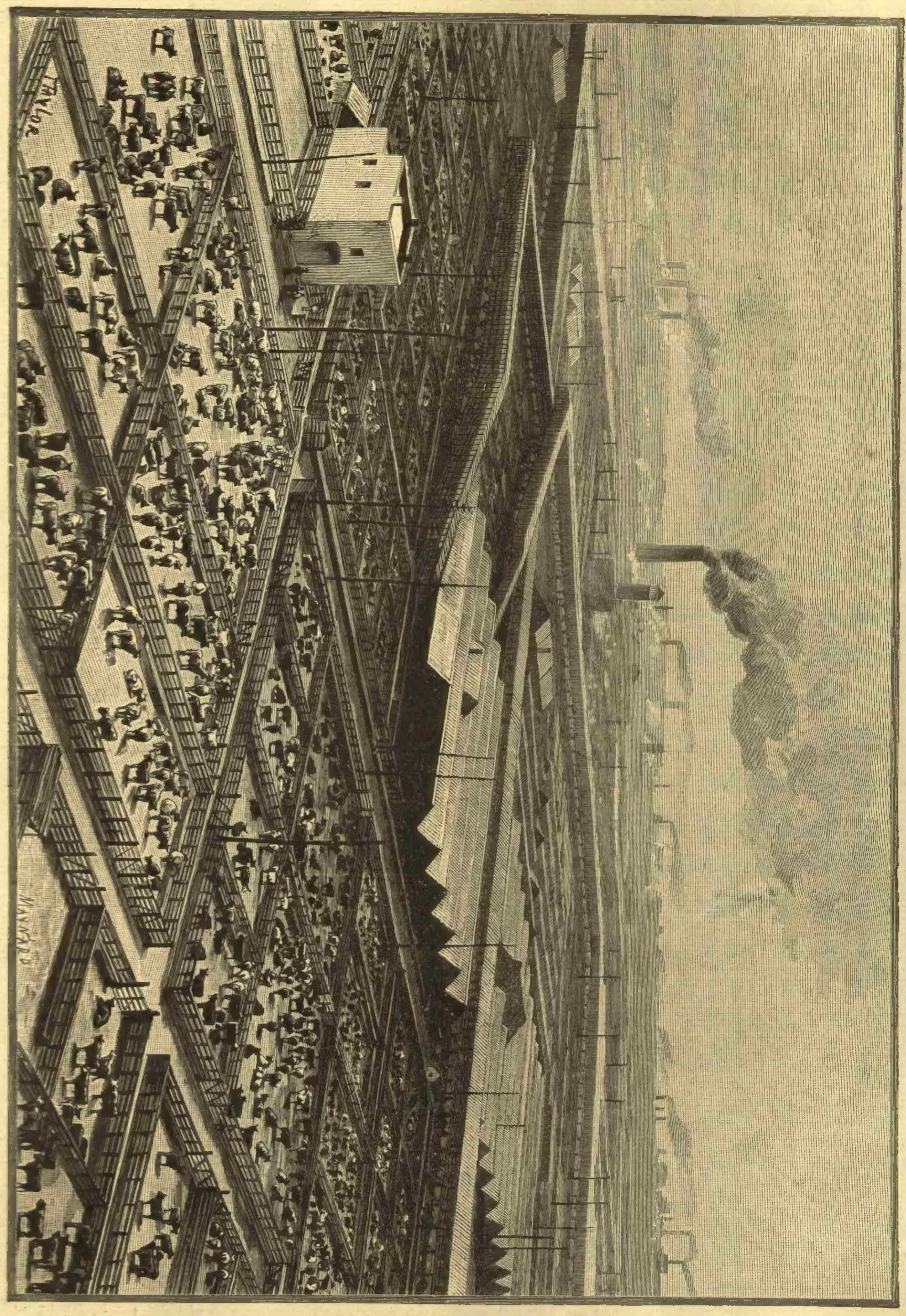

شیقاغوده آرمور چفتلکنده حیوانات آغللری

مصاحبهٔ فنیه

تشکل عالم والکتریق

شمدی‌یه قدر کیمیاده بعض معادن قولایجه اذابه اولنه‌مدیغی کبی بخار حالنه کچملری‌ده همان وسائط حاضره ایله دائرهٔ امکاندن خارج کوریلیوردی. دینله بیلیرکه التونك اریدلمسی بالاخره استثنای شکل وصورت ویرلمسنه واصاغه ایدلمسنه مساعد برحاله کتیرلمسی دیمك اولدیغی ایچون البت لازمدر، فقط تبخیرنده نه فائده ملحوظدر؟ معادنك غایت یوکسك بر درجهٔ حرارته

عرضی برفائدهٔ عملیه‌یی موجب اولمسه بیله تدقیقات مهمهٔ فنیه‌یه میدان ویره‌جکی وکرهٔ ارضك حین تشکلنده ارض اوزرنده بولنان شدتلی حرارتك تأثیراتی التنده اجسامك نه حالده ونه درجه مقاومتده بولنه بیلدیکی حقنده‌کی فرضیاتی بر درجه صحته تقریب ایتمك ممکن اوله‌جغی شبهه‌سزدر. بوسببدن ارباب علم شو چیغیرده‌ده غیرتدن وتدقیقدن واز کچمیورلردی.

فرانسه‌ده موسیو مواسان نامنده بر ذاتك ترتیب ایلدیکی الکتریق فرونی واسطه‌سیله صنعی الماس وجوده کتیرمکه موفق اولدیغنی اولجه یازمش وبو صنعی الماس الده ایدلمسی ایچون صرف اولنان مبلغك اصل الماس فیئاتنی کچدیکنی وشمدیلك بو کشفده فیئات دائره‌سندن طیشاری چیقه‌میه‌جغنی سویلمش ایدك.

مواسانك کشفیاتی شمدیلك برصنعی الماس فابریقه‌سی تأسیسنه میدان ویرمدی ایسه بوصاحب فنه برچوق تدقیقات کیمویه‌ده بولنمسنه مساعد اولمشدر، غایت شدتلی بر حرارت حصوله کتیریجی الکتریق فرونی الده ایتدکدن صکره راست کله ماده‌لری، معدنلری بوفرونه آته‌رق اوماده‌لر، معدنلر اوزرنده حرارتك تأثیراتی تجربه‌یه آلمش

شیقاغوده موسیو پالمر

وفرونی ایچنده آز زمانده باقری، کموشی، التونی، پلاتینی، قلایی، دمیری، مانغانزی، اورانیله‌می، سیلسیومی، قاربونی، کیرجی، مغنزیومی طیران ایتدیرمشدر. بوتجربه‌لر بر درجه‌یه قدر تشکل عالم نظریاتنه تماس ایتدیکی ایچون شایان دقت ومطالعه کوریلور. موسیو مواسانك تجربه‌لرندن چیقاریله‌جق نتیجه نه اوله بیلیر؟ ابتدا کیمیای معدنی‌نك الك مقاومتلی والك زیاده غیر قابل تحلل اولمق اوزره اشتهار ایدن ماده‌لری مواسانك فرونده اریمش، اوچمش، کیتمشدر. مواسان: «بوشدتلی حرارته‌مقاومت کوسترن یکیدن یکی‌یه حصوله کله‌رك تبلر ایدن بر طاقم ترکیبات جدیده‌وار، بونلرده بور، سیلسیوم وقاربون املاح معدنیه‌سندن عبارتدر» دیور.

الکتریق فرونك حرارت شدیده‌سی کرهٔ ارضك ادوار قدیمه‌سندن برکوچوجك نشانه دیمکدر واجسام اودور قدیمده بولندیغی شرائط التنه بوفرون ایچنده آلنیور دیه فرض اولنه بیلیر.

موسیو دوبره نامنده برذات کرهٔ ارضك ادوار تشکلیه‌سنده بوکون الك مهم برعنصر عضوی وحیاتی اولان قاربونك یالکز معادنله ممتزج برحالده بولندیغنی ادعا ایلمکده ایدی. بوکون الان احجار سماویه‌ده قاربون معادنله ممتزج برحالده بولنمقده‌در. بوطاشلرك هنوز حیات عضوی‌دن اثر اولمدیغی دورلر بقایاسی اولدیغی معلومدر. دور حاضرده هوای نسیمی‌ده بولنه‌رق حیات حیوانی ونباتی تأثیر کلی اجرا ایدن قاربونك بر زمانلر عادتا بلور حالده جامداتك برقسمنی تشکیل ایلدیکی وبو اجسام غیر عضویه‌یه برعنصر اولدیغی منفهم اولیور.

آزوت‌ده بویله اولمق کرك. آزوت عادتا نباتات وحیواناتك عنصر اصلیسی ومنباسیدر.

شیقاغوده موسیو آرمور

دور تشکلده آزوته‌ده معادنله ممتزج برحالده تصادف ایدیلور، بوزمانلر مولدالماء آیری حالده کثرتله بولنور وقاربون مولدالماء غازلریله مخلوط اوله‌رق محیط هوائی‌یی تشکیل ایدردی. بونلرك فرضیاتدن عبارت اولدیغی شبهه‌سزدر. فقط مواسانك تجربه‌سی والکتریقك شدت حرارتی میدانده املاح معدنیه‌دن یکی ترکیبلر براقش ویوقاریده سویلنن تشکل عالم فرضیاتنی تأیید ایلمشدر. تشکل عالم فرضیاتیله الکتریق بیننده شو صورتله بررابطه حصوله کلمسی شایان دقتدر.

الکتریقك قارشمیه‌جغی یر قالمیه‌جق. یالکز تشکل عالمه دکل الکتریقك معادن اوزرنده‌ده کلی تأثیر حصوله کتیردیکی کورلمکده‌در.

موسیو ژول غارینه نامنده بر ذات دمیرك چلیکه تحویلی حقنده تجارب مهمه‌ده بولنمشدر.

دمیری چلیکه تحویل ایچون من‌القدیم براصول موجود ایسه‌ده بواصولك نه‌نظریاتی شمدی‌یه قدر تماماً ایضاح اولنه بیلمش نه‌ده اصلاحاتی لایقیله اجرا ایدیله بیلمش ایدی. اصلاحات اصولده دکل تفرعاتده یاپلمش

و ماکنه‌لرك و فابریقه‌لرك تکمل وتوسعی جهتنه منحصر قالمشدر .

ره‌ئومور بو مسئله‌یی قورجالمق استمش ایسه‌ده تعمیقه موفق اوله‌مامش ایدی .

دمیری کونلرجه تسخین ایدرلر ، کموزله حین تسخینده تماسده بولندیررلر ، اصول قدیمه‌یه تبعیةً طوز ، باقر پارچه‌لری آتارلر . اشته اعصار سابقه‌ده اولدیغی کبی حال حاضرده‌ده دمیر بو صورتده چلیکه تحویل اولنور .

دمیرك چلیکه تحویلی آز زمانده اجرا ایده بیلمك ایچون جریان الکتریقینك تأثیری اوله‌جغی غارینه ملاحظه ایدرك تجربه‌ده بولنمشدر .

مقاومتلی بر بورو ایچنه بر دمیر پارچه‌سیله بر اوزونجه بورینوز کموری وضع ایتمش وبونلری اوج اوجه کتیره‌رك بر کوچك فرون ایچنده بولندیغی حالده جریاندن کچیرمشدر . اوزون اوزادی‌یه تفصیلاته کیرشمکه لزوم یوق ، ١٠٠٠ درجه حرارت ده خفیف بر جریانك تأثیری التنده سرعتله دمیر چلیکه تحول ایلمشدر .

الکتریقك بر چوق خصوصاته خادم اولدیغی وهیئات مدنیه اصلا شمدی‌یه قدر عقله کتیرلمامش ایشلر کوردیکی کبی وقتیله کرهٔ ارضك ادوار تشکلیه‌سنده‌ده پك بیوك تأثیرات اجرا ایتدیکی یواش یواش تظاهر ایده‌جکدر . علم‌الارضده صورت حصول وتشکلی حقنده قناعت بخش بر فرضی بولنه‌میان بعض ماده‌لرك تأثیر الکتریقی ایله تشکل ایتدیکنی بلکه بر زمان تجربه‌لر بوسبتون میدانه چیقاریله‌جقدر . اسباب فنیه‌سی معلوم اولمیان حادثات وتحولات حکمیه و کیمویه‌یه سبب تحری ایدن ایلك دفعه الکتریقه مراجعت مجبور یتنده قاله‌جقدر . خلاصه امکالات صناعیه‌مز تدقیقات فنیه‌مز دائماً الکتریقده بر نقطهٔ استناد آرایوب بولیور . الکتریق بیوك اهمیت قزانیور .

م . صادق

فوطو تلغراف

فوطو کلمه‌سنك « ضیا » معناسنی مؤدی اولمسنه کوره فوطو تلغراف ترکیبنی ضیادار تلغراف ایله افاده ایتمك‌ده ممکندر .

بونك خدمتی کیجه‌لری کمیلرك بری بریله یاخود ساحل ایله مخابره‌سنی تأمین ایتمکدن عبارتدر . شمدی‌یه قدر ظلمت لیل ده سفائنك بری برینك مرامنی اکلامسنه ویاخود ساحله مرام اکلاتمسنه مساعد وساده بر ماکنه ترتیبی ایچون اوغراشانلر پك چوق اولمشدر . فقط ترتیبی ساده ، استعمالی سهل بویله بر ماکنه‌یه نصلسه دسترس اولنه‌مامش ایدی . کوندزلری یقیندن اولمق شرطیله دکزلرده بایراقلرله سوزلشمك کمیلر ایچون ممکن اوله‌بیلوردی . لکن بالخاصه حرکت اوزره بولنان سفائن کیجه‌نك قرا کلغی ایچنده یکدیکرینك فکرینی ، خط حرکتنی اکلامغه محتاج بولندقلرندن علوم ارباب ملاحت ایچون کیجه‌لری واسطهٔ مخابره بولمق کشفیات مهمه‌دن معدوددر .

بو یکی اصول ایله ایکی کمی یاخود بر کمی ایله بر ساحل ایکی تلغراف مرکزی نصل یکدیکریله قولایجه واوزونلی قیصه‌لی طیق طیقلرله مخابره ایدیورلرسه ١٥ , ١٦ کیلو مترو مسافه‌دن بویله‌جه مخابره‌یه موفق اوله‌جقلردر . بو اصولی اك زیاده شایان قبول کوسترن جهت اساسنك ساده‌لکیدر .

تلغرافجیلرك قوللاندقلری (مورس) الفباسنی البت هر کس طانیر . بر طاقم چیزکیلرله نقطه‌لردن عبارت بر الفبا . هر حرفك قارشوسنده یا برقاچ نقطه یاچیزکی ویاخود چیزکیلرله نقطه‌لر وار .

نقطه‌لرك وچیزکیلرك صورت ترتیبی وعددی الفبانك تکمیل حروفاتی افاده ایدیور . تلغراف مأموری ماکنه‌سی باشنه کچنجه مرسله‌یی الیله طیقردادیرکن بوطیقردیلری قیصه قیصه کسر بر طاقم نقطه‌لر اشارت ایدر یاخود بر آز اوزاتیر . نقطه یرینه خطلر میدانه کتیریر . تلغرافی آلان مرکزده بو نقطه‌لر وخطلر تلغرافی ویرن مرکزده‌کی مأمورك ال یوردامنه نظراً رسم اولنور . ادمانلی مأمورلر بونی صانکه عیان یازیلی بر غزته اوقور کبی صالدیر صالدیر اوقورلر . اشته فوطو تلغرافك اساسی‌ده ینه بودر . یعنی مورس الفباسنك ضیایه تطبیقندن عبارتدر . بر صره‌یه ١٠٦ قدر الکتریق لامبه‌سی دیزیله‌جك . هر لامبه ٣٢ موم قوتنده اوله‌جق . بولامبه‌لر تللرله پیانو کبی صره ایله پارمق باصه‌جق طاشلی بر آلته مربوطدر . الکتریق لامبه‌لرینی یاقمق ایچون لامبه‌یه صوقولمق وکبریتله طوتشدیرمق لازم کلیه‌جکی واوزاقدن اوزاغه بردوکمه‌یه طوقنمقله یاخود بر دوکمه‌یی چویرمکله یانه‌جغی معلوم . سوندیرمك ایچون بوف‌دیه اوفله‌مکه حاجت یوق . ینه دوکمه مانوره‌سی کافی ... فوطو تلغرافی کشیده ایده‌جك — بو تعبیر هیچ اولمزسه ضیادار تلغرافده مناسبتسز کورلملی — فوطو تلغرافی یازلاته‌جق اولان مأمور پیانو چالار کبی پارمقلرینی صره طاشلر اوزرنده کزدیرر . استدیکی کبی لامبه‌لری یاقار ، سوندیرر .

ایکی الکتریق لامبه‌سی یان یانه یاقیلنجه دکزده اوزاقدن بر (نقطه) کبی کوریلور . اکر یکرمی لامبه یان یانه اشعال اولنه‌جق اولورسه اووقت ینه دکزده اوزاق محلدن مرئی اولمق اوزره بر (چیزکی) تشکیل ایدر .

شمدی صره ایله ١٠٦ لامبه الده

بولنورسه وبونلرك صره طاشلره تماسیله اشعال واطفاسی ممکن اولورسه تلغرافده‌کی مورس الفباسنك بورایه‌ده عین صورتله تطبیقی‌ده امکان التنه کیرمش اولور . لامبه‌لرله نقطه‌لر تشکیل اولنور . صیره ایله چیزکیلر یاپیلیر . هر حرف آیری آیری تلغرافده اولدیغی کبی اشارت ایدیلور . دکز اورته‌سندن واوزاقدن کچن بر سفینه ایله بوواسطهٔ سهیله سایه‌سنده خبرلشمك سوزلشمك غایت قولای بر ایش حکمنه کچر .

شواصولده فوطو تلغراف اساساً اوقدر ساده وقولای‌که هر کس بویله بر اختراعك غرابتنه قانع اولمق شویله‌طورسون بوقدرجق برشیئی شمدی‌یه قدر عقله کتیره‌مه‌مشلرمی دیه اظهار حیرت ایدیور ، اوت پك ساده ، پك قولای بر طریق . . . فقط یمورطه‌یی ماصه‌نك اوستنده طوردیرمقده بو قدر قولای اولدیغی حالده تپه‌سنی بر آز قیره‌رق قریستوف قلومبك طوردیردیغی کورمه‌دن اول بونی کیمسه عقل ایده‌مه‌مشدر . ذاتاً هر اختراع وجود بولوب ده استیناس حاصل ایدیلنجه قولای کلیر . ایش میدانه چیقارمه‌ده .

م . صادق

جنوبی آنامده سیاحت

١١٩ نجی نسخه‌دن مابعد

قورومش بر بطاقاغك ایچنه فرارله کاربان کندینی آتشدن قورتاره‌بیلمشدر . آتشك بر درجه انطفاسندن صکره چایرلر ایچنده ایکی وحشی بولوب بونلرك دلالتیله (بان دون) قصبه‌سنی و (زه‌بان قان) نهرینی بوله‌بیلدیلر ، نهرك بر طرفندن دیکر جهتده بولنان وحشیلرله کوپه‌نك خدمتکاری زه‌نان‌یو برمدت لقردی ایتدی .

قادینلر چوجقلر کلبه‌لرینه کیروب جیقمقده وبویکی کلنلرك کیملر اولدیغنی مراق ایتمکده ایدیلر .

(بان دون) قصبه‌سی آنام قطعه‌سی اقوام وحشیه‌سنك اسکان ایتدیکی حوالی ایچون برقپو مقامنده‌در . قامبوجدن بوراسی چول طریقیله ٢٠٠ کیلو متروردر . مقدما بوقصبه قراتیه وصامبور شهرلریله مناسبتده بولنوردی .

قصبه‌نك رئیسی (قون یونوب) لائوتیه‌ن برپدرایله یونونغلی برقادینك ازدواجندن حاصل اولمشدر . قونده پولوپوقایاده اولدیغی کبی هیئت سفریه‌یه معلومات ، قلاغوز ویرمکدن حتی نهری کچمك ایچون برقایق کوندرمکدن بیله استنکاف ایلمشدر .

فقط قصبه‌یه یرلشمش برلائوتیه‌ن هیئتی قارشویه کچیره‌کی تعهد ایتدی ومقابلنده قوانیه ایله صامبور آره‌سنده کزه‌بیلمك ایچون برپساپورط استدی . بوصورت همان قبول ایدلدی .

هیئت (صاداط) قبیله‌سنك بولندیغی جهته طوغرو یول آلمغه باشلادی . بوقبیله‌یی صاداط فای صاداط نامی یعنی آتش وصو صاداطی نامیله ایکی‌یه تفریق ایدرلر .

سه‌نانغ بو بوقبیله‌لرك بتون اقوام وحشیه آره‌سنده بیوك بر تأثیر ونفوذی اولدیغنی کوپه‌یه خبر ویردی . جوار قبائل بونلره سحرباز نظریله باقارلر .

بعض سیاحتنامه‌لرده وجغرافیا کتابلرنده بوقبیله‌لره دائر خیلی روایات مندرجدن صاداطلرده بر طاقم صنملر بولنمقده ایمش . قامبوجلیلر ، تیمالر بوصنملرك کندیلرندن سرقت اولندیغنه قانعدرلر .

اقوام وحشیه آره‌سنده فوق‌العاده کوردکاری حاللرك تأثیری زیاده‌در . حقه‌بازلر نامنی ویردکاری قبیله افرادینك بر طاقمی صاقلی بر شیئك یرینی خبر ویرمك کبی شیلرده یاپار . بر طاقمی‌ده خسته‌لری تداوی ایدرلر .

ایکی قسم صاداطلر بری برینه اقربا نظریله باقارلر . سائر اقوام وحشیه موتالرینی دفن بونلر ایسه احراق ایدرلر .

آتش صاداطلری صو صاداطلرندن دها زیاده اقوام ایچون قورقولیدر . اقوام وحشیه آره‌سنده‌صو صاداطلرینك صنملرندن بری حدت ایدرك مملکتلرینی صو ایچنده براقدیغی وهمان تکمیل اوبرا وحیوانلرینی اهلاك ایتدیکی روایتی واردر . بوروایت جنوبی آنام اقوامنك طوفانی نه صورتده شرح ایلدکلرینی کوستریر .

قامبوج رئیسلرینك برزمان صاداطلرله پك خوش کچندکاری وبونلره هدیه‌لر ارسال ایلدکلری حالا سویلنیور . صکره نصلسه بومناسبته خلل کلمشدر .

هیئت سفریه‌یه رهبرلك ایدن (لائوتیه‌ن)، هیئتی نهردن کچه‌جك برموقعه قدر کتیردی وبورادن ایلرو کیتمه‌رك موسیو کوپه وعونه‌سنی ینه قلاغوزسز براقدی . اللرنده جهت تعیینی ایچون بر پوصله‌دن برشیء بولنمدیغندن یولده ایصسز اورمانلر ، تنها چوللر اورته‌سنده اندیشناك برصورتده یول آلمقده ایدیلر .

اثنای سفرده برقصبه اهالیسندن ایکی کشی‌یه تصادف ایدرك بونلردن بر ایکی کون اقدم ایکی آنام سواریسنك بر فرانسزی آرادقلری خبرینی الملرسه‌ده دها تفصیلات آلمه‌دن بونلری قاچیرمشلردر .

بر کیجه هیئت سفریه بیتوتت ایتدیکی محلدن برایکلدی واوزاقدن مخوف صدالر ایشتمکه باشلادی .

بو صدالر جوار اورمانده‌کی حیوانات وحشیه‌نك وبیك درلو حشراتك اوازه‌سی ایدی . ایرتسی کونی سیاحلر (بان مه‌دام) نامنده برقصبه‌یه دوشدیلر . قصبه‌ده بربیوجك کلبه‌نك اوکنده توقف ایدوب ایچرویه

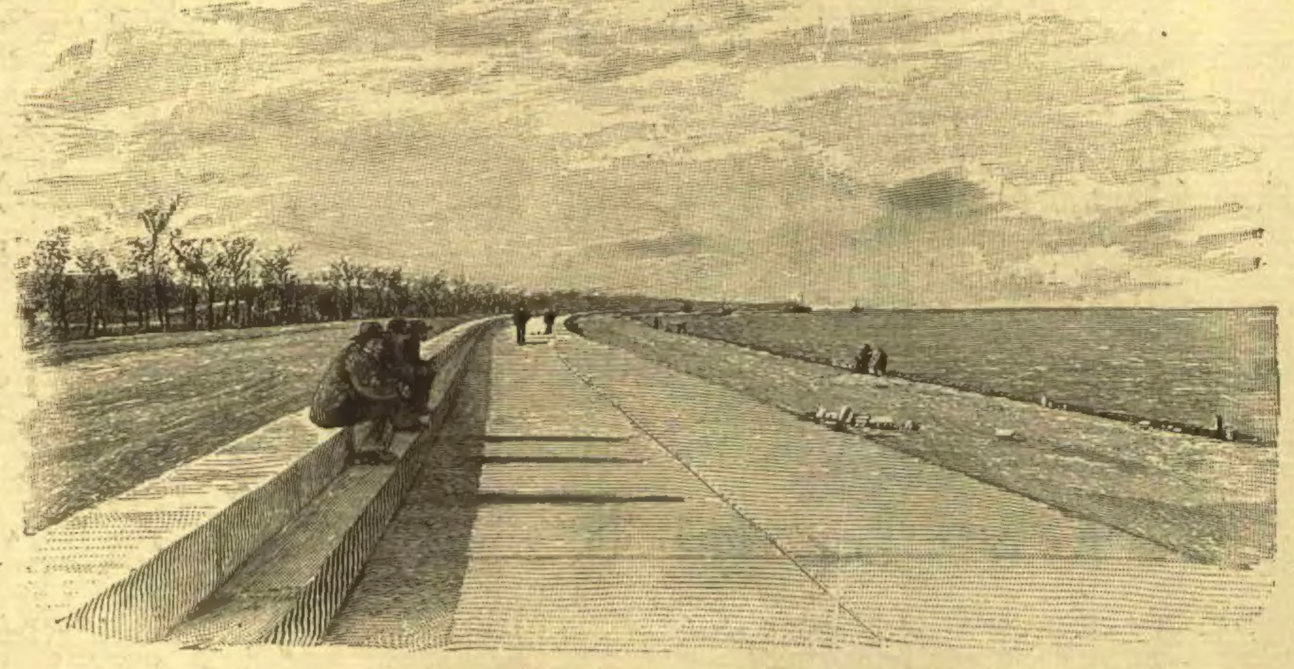

شیقاغوده میشیغان کولی ساحلی

کیده‌جکلری صره‌ده براختیار قادین چیقدی کوپه‌نك خدمتكاری (سه‌نانغ یو) یی طانیدی . سه‌نانغ اون بش سنه اقدم بو جوارده اقامت ایلمش ایمش . اختیار قادین مقصد سیاحتی اکلایوب اطمئنان کسب ایدنجه کوپه‌یی دعوت ایلدی بیرالر ایچلدی . کوپه‌نك مقصدی بو اختیار قادیندن بر ایکی کشی قلاغوز آله بیلمك ایدی . بو حوالی‌ده قلاغوز بولمقدن کوچ برشی یوق ... نهایت رجا ایله کوپه بو قصبه‌دن درت کشی معیتنه آلمغه موفق اولدی .

بونلرك دلالتیله سیاحلر جیارائی قبیله‌سنه قدر کلدیلر یوللرده قلاغوزلر بر قصبه کوردیلرمی همان ایلرولرلر و سکنه‌سنه کوپه ومعیتی افرادینك مقصد سیاحتی سویلرلر وکندیلرینه بر ضرر کلمیه‌جکنی تأمین ایلرلردی .

بوصورتله قولایجه‌قصبه‌یی زیارت ایدوب کچمك ممکن اولوردی . هیئتك کچدیکی یرلرده اورمانلر بالطه‌لرله چوق یردن قالدیرلمش ویرلرنده پرنج ترلالری تشکیل ایدلمش ایدی . اراضی کیتدکجه میلنی آرتدیرمش وسطح بحردن اعتباراً ٦۰۰ مترو ارتفاعی بولمش ایدی .

مابعدی وار

تتبعات

تجارت صنایع ومعادن

— المانیا غزته‌لری قروب فابریقه‌سنك ترقیات اخیره‌سندن ینه بحثه باشلامشلر وبوفابریقه طرفندن یقینده اعمال اولنان ایکی جسیم طوپك تعریفنی اوزون اوزادی یازمشلردر . بو طوپلردن بری اون درت مترو طولنده اولوب ٤۲ سانتیمترو چاپنده و ۱۲۲'٤۰۰ کیلو ثقلتنده‌در . مرمیسی ۱,۰۰۰ کیلو ثقلتده اولوب ٤۱۰ کیلو باروت ایله انداخت اولنور . سرعت ابتدائیه‌سی ٦۰۰ مترو اولوب ۸,۸۵۰ مترویی بولیور . ۱,۰۰۰ مترو مسافه‌دن بومرمی‌نك بر مترو ثخننده بر دمیر لوحه‌یی سهولتله دله بیله‌جکی سویلنیور . دیکر طوپ بوندن زیاده شایان دقتدر . بوطوپ انجق ۲٤ سانتیمترو چاپنده و ۹,٦۰ مترو طولنده و ۸۱۰۰۰ کیلو ثقلتده اولدیغی حالده ۱۱۵ کیلو باروتله ۲۱۵ کیلولق برمرمی‌یی ۲۲ کیلو مترو مسافه‌یه قدر آته بیله‌جك ایمش (مقدار صحیحی ۲۲,۲۲۰ مترو) بو مسافه‌یه مرمی ۷۰ ثانیه‌ده واصل اوله‌جق . مرمی‌یی بوقدر برمسافه‌یه ایصال ایتمك ایچون ٤٤ درجه‌لك برزوایه تشکیل اولنه‌رق انداخت اولنورسه رسم ایده‌جکی قوسك ارتفاعی ٦,۵۲۰ مترویی بولیور . بوطوپ بالفرض البطاغلری اوزرنده سن‌دیدیه‌موقعنی‌ یرلشدیریله‌جك اولورسه آته‌جغی مرمی ٤,۱۱۰ مترو ارتفاعنده اولان مون بلانك ذروه‌سندن کچه‌رك شاموتی وادیسنه دوشه‌جکدر . بو طوپلرك تجهیزات عسکریه‌ده استعمالی غیر ممکن اولدیغندن بونلره انجق بر غریبهٔ صنعت نظریله باقیله‌رق اکتفا اولنمسنه تشکر اولنور .

— بتون کرهٔ ارض‌ده باقیر حاصلاتی ۱۸۹۰ سنه‌سی اعظمی درجه‌سنی بولمشدر ومقداری ۲۷۸,۰۰۰ طونیلاته‌یه بلغ اولمشدر . بتون قطعاتده ۱۸۷۹ ده اخراجات سنویه ۱۵,۰۰۰۰ طونیلاته راده‌سنده ایدی . اوتوز بش سنه‌دنبرو

باقرك اك اوحوز اوله‌رق ٤۵۳ غرامدن عبارت اولان بر لیبوسی اللی سانتیمه ۱۸۸٦ تاریخنده صاتلمشدر واك یوکسك فیئاته یعنی لیبره‌سی ۲ فرانق ٤۸ سانتیمه اوله‌رق ۱۸٦٤ ده فروخت اولنمشدر . باقر اخراج اولنان مملکتلرك باشلوجه‌لرندن بری شمالی آمریقا اولوب ۱۸۹۰ ده ۱۲۵,۳۱۵ طونیلاته باقر ویرمشدر . بوندن صکره آتیده‌کی الکالر کلیر : شیلی ۳۲,۵۰۰ طونیلاته ، اوستралیا ۷۵,۰۰۰ طونیلاته ، آسیا ۲۰,۰۰۰ طونیلاته‌در . تکمیل آفریقا قطعه‌سنك باقر اخراجاتی انجق ۷,۰۰۰ طونیلاته‌یی بولیور . اوروپانك‌کی ۷٦,۳۰۰ طونیلاته اولوب ۵۳,۰۰۰ طونیلاته‌سی اسپانیا وپورتکیزدن و ۱,۰۰۰ طونیلاته‌سی فرانسه‌دن اخراج اولنمقده‌در .

اختراعات

— الکتریق جریانی واسطه‌سیله تسخین اولنور وهر نوع اطعمه‌یی طبخه یارار بر طاقم فرونلر یاپلدیغی اولجه یازلمش ایدی . جماهیر متفقهٔ آمریقانك سن‌ژوئی شهری الکتریق قلوبنده الکتریقه طبخك تعمیمی مقصدیله الکتریق فرونلری تجربه‌سی اجرا اولنمشدر . بو تجربه‌ده قادین ارکك بر خیلی سیرجی بولنمشدر . الکتریق فرونلرینك کرك اصول تسخین وکرك نظافت جهتیله سائر معدن کوری وغازله تسخین اولنان فرونلره قات قات مرجح اولدیغی عموماً تصدیق ایتمشلردر . الکتریق فرونلرنده حرارت دائما داخله عکس ایدوب خارجه منتشر اولماسی بوفرونلرك اك بیوك محسناتندن بری‌در . فرونك اوسته‌نه بر صاقسی چیچك قونلدیغی حالده اصلا قورویوب صولامشدر . حالبوکه بوصره‌ده فرونك ایچنده ٦ کیلولق بر قبلوبغه پیشیریلیور ایدی . بوفرونده ات ، اکمك ، چوزك بتتس پیشیرلمش قهوه وچای قایناتلمش زواره اکرام بولنمشدر .

سرکیلر وقونغره‌لر

— شیقاغو سرکیسنده حکومت سنیه نامنه تأسیس اولنان شعبه‌نك رسم کشادی الافرانغه حزیرانك یکرمی بشنجی کونی کمال طنطنه ایله کشاد اولنمشدر .

استاتستیق

— ۱۸۹۲ سنه‌سی ایچون فرانسه والمانیاده امر اولنان تحریر نفوسده المانیاده ۲۵,۲۱۰,٦۵۹ قادین ۲٤,۲۰۵,٤٤ ارکك بولندیغی وبو حسابجه ۱,۰۱۱,۵۱۵ نفوس قادین زیاده اولدیغی اکلاشلمشدر . فرانسه‌ده بو فضله (۱۳۰۱۱۵) ایمش . شو معلوماتدن المانیاده قرعه نفراتنك هرسنه ۱۵,۰۸۰ کشی نقصان اولدیغی حالده فرانسه‌ده انجق ۲,۰۰۰ کشی نقصان بولندیغی نتیجه‌سنی چیقاریورلر .

سیاحتنامه‌نك رسملرندن

آنام قطعه‌سی عساکرینك قیافتی

متنوعه

— سایهٔ جناب جهانبانیده موزهٔ همایون مدیری عطوفتلو حمدی بك افندی حضرتلرینك همم برکزیده‌سیله زوارك تسهیل استفاده‌سی ایچون موزه‌ده‌کی لحود ومقابر عتیقه‌نك ترکجه وفرانسزجه فهرستی تنظیم وترتیب ایدیلوب بر قسمی نشر اولنمشدر . بو همتلرندن طولایی مشار الیه حضرتلرینه عرض شکران اولنور .

— ایللوستراسیون غزته‌سنك ویردیکی معلوماته کوره آتلرك نقلی ۳٦۰ کیلو غرام ایله ۹۰۰ کیلو غرام آره‌سنده‌در . قوشو حیوانلریله خفیف سواری الایلری حیواناتی ۳۸۰ دن ٤۰۰ کیلو غرامه قدر اولوب زرهلی سواری آلایلری حیواناتی ٤۵۰,۵۰۰ وتراموای واومنیبوس آرابه‌لری حیوانلری ایسه ۹۰۰ کیلو غرام ثقلتنده‌در . شو حوك حکمدن بوراده‌کی تراموای بارکیرلرینی مستثنا طوتمق لازم کلیر .

رسملرمز

خدیو مصر فخامتلو دولتلو عباس حلمی پاشا حضرتلری

عتبهٔ سنیهٔ جناب خلافتپناهی‌یه برمعتاد عرض تشکر وعبودیت ایتمك اوزره بودفعه مخصوص واپورلرله شهرمزه ورود ایدن فخامتلو دولتلو عباس حلمی پاشا حضرتلرینك بیوك اونیفورمه‌لی برقطعه‌رسملرینی غزته‌مزه درج ایله تزیین صحیفهٔ مفخرت ایلیورز .

مشار الیه حضرتلری بوبازار ایرتسی کونی علی الصباح مرسای درسعادته بالمواصله ارزان بیوریلان مساعدهٔ سنیهٔ جناب ملوکانه اوزرینه حضور لامع النور جناب خلافتپناهیده مثول شرف عالمپاسنه نائل اولدقدن صوکره دفتردار برونده احضار ایدیلان اقامتکاهلرینه عزیمت ایتمشلردر .

نویورق لیماننده الکتریق شماندیره‌لری

نویورق لیماننده سیسلی هوالرده وقراکلقده سفائنك سیر وسفرینی تسهیل ایتمك ایچون بر طاقم الکتریق شمندیره‌لری یاپمشلردر . برقیسانك اوزرنده بر مرکز تشکیل اولنوب بورادن ۷ شماندیره‌یه الکتریق جریانی ارسال اولنمش ووردی قرمزی واوچی بیاض اولمق اوزره یدی فنار اشعال ایدلمشدر .

بو شماندیره‌لر سطح بحرده سابحدر . شماندیره‌لرك اوزرنده‌کی بیاض فنارلرك ضیاسنی کمیلر بش میل مسافه‌دن وقرمزی فنارلرك ضیاسنی ایکی بچق میلده مشاهده ایدییورلر . شماندیره‌لرك طولی اون بش مترودر .

شماندیره‌لرك الت قسمنه وقعر بحره کلن یرینه ۲۲٦۸ کیلو غرام ثقلتنده بر جسم طوتدیرلمش وشماندیره بونکله ربط ایدلمشدر . جریان الکتریقی لامبه‌لره قابلولرله ایصال اولنور . شماندیره‌لری حسن صورتده محافظه ایچون صیقجه صیقجه بو قابلولرك معاینه‌سی ودمیرلرله رخنه‌دار اولان یرلرك تعمیری اقتضا ایدر .

بو شماندیره‌لرك سفائنك سیر وسفری خصوصنده بیوك برسهولت ویردیکی کیتدکجه تحقق ایدییور . فورست بسمارق نامنده‌کی جسیم المانیا سفینه‌سی کیجه یاریسی سیسلی هواده بوشماندیره‌لرله تنویر اولنان برممردن تهلکه‌سزجه کچمشدر .

آمریقاده نیویورق شهرنده اون درت یاشنده موسیو تللو طرفندن نشر اولنان the Sunny hour غزته‌سی ثروت فنونه حقنده برفقره تقدیریه فوق العاده نشر ایلدکدن صوکره بو محرر عاجزك بر قطعه رسمنی‌ده درج صحیفه اعتبار ایلمشدر؛ مذکور غزته اداره‌سنه ثروت فنونه حقنده بیان ایتدیکی آثار توجهدن دولایی تشکر ایلر و رسممزك بولندیغی نسخه‌ده مندرج مادام دهریانك بر حکایه‌سنی‌ده بروجه آتی باترجمه غزته‌مزه نقل ایدرك کسب مفخرت ایدرز :

مینی‌مینی ژاقه لطف ایدیکز!

هر کون تویله‌ری باغچه‌سنه کزمکه چیقدیغمز زمان اوقادین‌ده کلیر، حوضك کنارنده‌کی قناپه‌لردن برینه اوطورر، فقط هرکون اوطوردیغی قناپه‌یی، موقعی دکشدیرمزدی. قناپه‌سنه یرلشدیکی کبی درحال سیاه سپتی آچار، ایچندن اوردیکی چورابی چیقارر، ایبلك یوماغنی کیرلتمسون دیه سپتده براقه‌رق کمال غیرتله ایشلمکه باشلاردی.

قادینجغز یاشلی ایدیسه‌ده قیصه بویله برابر چالشمق خصوصنده فعال ایدی. آرقه‌سنده‌کی اثواب قویو رنك یوك قماشدن معمول ایدی، اوکلکی‌ده اثوابنك جنسندن ایدی. کوکسنك اوزرنده بوزدیکی بویون آتقیسی اوموزینك ایکی طرفنه ایکنه ایله ربط اولنمشدر. قوندره‌لری اوزون اوکچه‌لی، وقیصه فستانك التندن کورینان چورابلری‌ده کرکین وتمیز ایدی.

شو اختیار قادینجغز چوق خوشمه کیدردی، المده‌کی تخته چنبری چویره‌رك قوشارکن اکثریا یانینه کلیردم. بن یاقلاشدیغم کبی، ایش زماننده طاقدیغی کوزلکك اوزرندن بکا متبسمانه باقار، تکرار ایشنه باشلاردی. نظر حلیمانه بکا جسارت ویرردی، یاقلاشیردم، برقاچ کلمه تعاطی ایدردك.

فقط مربیه‌م مادموازلدن راحت یوق ایدی. کبرلی قیز بنی درحال چاغیرر، بنده مع التأسف تباعد ایدردم.

مربیه‌م مادموازل ژاقسون بنی چاغیردقدن صوکره هرکس کندی عیاری ایله قونوشملی دیه بکا اوزون نصیحتلره قالقاردی، بن عادتا اکلامه‌دن دکلر، یالکز مربیه‌نك حدتلندیکی زمان پك چركین اولدیغنی فرق ایدردم. بناءً علیه فرداسی کونی باغچه‌یه کزمکه کلدکمی درحال اختیار قادینك یانینه سیرتر دیردم‌که:

— نصلسکز والده؟

— چوق ایی کوزل قیزم.

— دیمك هرکون بورایه کلیورسکز؟

— اوت مادموازل، آچیقلق هواسی صحتمه نافع کلیور، صحتمزده چالشملز.

هم قادینجغز کیمسه‌سز دکلش. کیملری اولدیغنی صورمغه نیتلندیکم زمان مربیه بنی چاغیردی، وقت بوله‌مزدم. مع مافیه کونلر کچدکجه، یواش یواش مادام لارژیه ایله (اسمی بویله ایدی) تماماً پیدای الفت ائتلش ایدم.

مادام لارژیه ایله الفت حاصل ایتمزدن اول باغچه‌یه کلیرکن کتیره‌جکم یمشلری هیچ دوشونمزدم. نه ویررلرسه اونکله اکتفا ایدردم، مناسبت پیدا اولدقدن صکره اودن دائما یمش استردم، کیلارجی‌ده:

— مادموازل، مساعده کزله بیان ایده‌یم که کیتدکجه بوغازکزه دوشیورسکز.

دیردی. جواب اوله‌رق حریفه بر کولردم.

حالبوکه بن آلدقلریمی اختیار قادینه کتیریردم. اول امرده قبول ایتمه‌مك استدی، فقط اصرار ایدنجه کندی اکمکی ایله پینرندن قبول ایلرسه‌م الله‌جغنی سویلدی. مبادله‌یه باشلادق. فقط بن او اتمك ایله پینری بردرلو ییه‌مزدم. مأیوس اولمسون دیه اتمکی الدیغم کبی قوشمغه باشلار، کویا هم اوینایور هم ییورمشم کبی داورانیر، کوتورر بر آغاج آلتنه براقیردم که اورادن‌ده برفقیر چوجق کلوب المقده تأخر ائلمزدی. صوکره‌دن اوکرندم که ویردیکم یمشلری اختیار قادین‌ده یمز، پاسی‌ده مکتبده بولنان کوچك حفیدینه هرپازار کیتدکجه کوتورمش.

برکون نصلسه مادام لارژیه‌نك یانده معتاددن زیاده دورمغه موفق اولدم. قادینك نه اولدیغنی ایجه اکلامق ایچون متصل ایراد سؤال ایلدیکم جهتله بکا تاریخچهٔ حیاتی شویله نقل ایلدی:

«— قیزم؛ بنم زوجم دیوارجی اوسته‌سی ایدی. چوق چالیشیر ایدی. فقط برکون اسکله‌دن دوشدی، دوشدیکی یرده اتمام حیات ایلدی. او وقت قیزم اونبش یاشنده ایدی. قیزم دانتله اورر، مغازه‌لره صاتار ایدی، زواللی قیز دانته‌سی اوغورینه کنجلکنی صحتنی خراب ایدر. حقیله استفاده ایده‌مزدی، بنده برجهتدن استدیکم قدر چالیشیردم. خلاصه ایکیمزده بلا توقف چالشمقله تأمین معیشت ایلیه‌بیلیردك، هرکون ایرکن قالقار غایت کچ یاتار ایدك. بویله چالشمق قیزمك رنکنی اوچوردی، بن اندیشه‌یه دوشدم. بو اثناده یانمزده قومشو برکنج دلیقانلی وار ایدی، بز فرقنده اولمدیغمز حالده قیزمی سومش. براقشام بکا کلدی دیدی که:

— والده قیزیکزك صحتی مختل اولیور. آرتق چالشمه‌ملیدر. بوده قوجه‌یه وارمقله اولور. بن ایشله دیکم هیکلتراشلق فابریقه‌سنده کونده اون فرانق قزانیورم بوپاره سایه‌سنده بکندیکم قیزله ازدواج ایدر وعائله‌می مسعود ایلرم صانیرم. مساعده

ایدوبده قیزیکزی بکا ویررمیسکز؟ مادموازل قارینه برصورکز. اکر راضی اولورسه نه‌اعلا. بن یارین کلیر جواب آلیرم.

قیزم کلدیکی زمان مسئله‌یی اکلاتدم. فرط مسرتندن اغلامغه باشلادی؛ زیرا اوده قومشومز دلیقانلی‌یی سوییورمش. قارینك ازدواجه راضی اولدیغنی دلیقانلی‌یه خبر ویردیکم زمانکی مسرت ایسه قابل تعریف دکلدی. اوطه‌مده سونچندن اوینایور صیچرایور، متصل بونمه صاریلیور، بنی اوپیور ایدی. برآی صوکره دوکونلری اولدی، ایکی سنه صوکره‌ده مینی مینی ژاقم دنیایه کلدی؟ فقط حیف!.. ژاقك تولدیله برابر قیزم المدن کیتدی.. زواللی قیزم قارینك زوجنه کلنجه قارینك وفاتندن صوکره اوده دایانامدی؛ اوبیچاره‌ده ارتحال ایلدی! اشته ایکی اولاددن بویله‌جه محروم قالدم. آرتق زمان سعادتم کلدی دیو سوینیرکن بنی بیا یالکز براقدیلر. فقط بتون بتون یالکز دکل؟ مینی مینی ژاق بکا قالمش ایدی. اوچوجق ایچون یشامغه مجبور ایدم.

زواللیلرك نقدر بریکمش پاره‌لری وارسه خسته‌لقلری زماننده هدر اولمش ایدی، نه‌لری وار نه‌لری یوقسه هپسندن اوچیوز فرانق میدانه کلدی؟ دامادیمك جسدی باشنده عهد و پیمان ایدرك بو پاره‌نك یالکز فائضنی اوغلنه تخصیص ایتمکه واونك تربیه و تعلیمنه حصر وجود ایتمکه قرار ویردم. اشته اوزماندن بری شراب بیله ایچمیورم، اتی‌ده یالکز پازار کونلری ییورم. غیرت وکدر قوتمی محو ایلدی، کوزلرم سچمز اولدی، شمدی یالکز چوراب اوره بیلیورم (بوراده افتخارله بکا ایشنی کوستره‌رك) لکن کوریوریور سکزیا اوردیکم چورابلر هپ ایجه ایشدر، فنا پاره ویرمیورلر. چورابدن کلنی اکلیورم، زواللی ژاقك مکتب اجرتی اولان اوچیوز فرانق پاره‌سنی دخی میدانه کتیریورم. آه بیلسه‌کز ژاقم نقدر کوزلدر، حسارت ایتسه‌م برکون کلکزده کورکز دیردم. بکا ویردیککز یمشلری هپ اوکا کوتوریورم. یدیکی شیلرك کیمدن کلدیکنی سویلدم. اوده سزی کورمه‌دن بیلیور.

— برکون آننه‌مدن اذن آلیرده کیدر کوریرم.

« دیمك سز صحتمدن اتی یالکز پازار کونلری ییور، شراب ایچمیور سکز؟

— اوت مادموازل. صباحلری — قهوه‌می ایچرم؛ کوندوز بورایه نه‌کتیررسه‌م اونی یرم، اقشام ایسه اویقویه یاتمق ایچون بکا برپارچه شی کافیدر.

بو سوزی ایشتدیکم زمان اوقدر شاشیردم که عجله‌ایله سپتی دوردم، پینر اتمك یره یووارلاندی، بوندن‌ده پك اوتاندم زواللی قادینك طعامنی بوزمش ایدم. پینری آلوب توزینی اوچوردیم دیه اوفله‌دم اولمدی اختیار قادین تأسفمی وقیزاردیغمی کوره‌رك تبسم ایتدی، دیدم که:

— شمدی نه‌ییه‌جکسکزیا؟

— تأسف ایتمیکز. اوینه ییرم.

بیچاق ایله پینرك چامور اولان طرفلرینی صییردی فقط پینرك یاریسی کیتمش ایدی. حالنه باقیوردم، چهره‌سنده هیچ آثار حدت کورونمدی؛ قادینك حلمی بنی دها زیاده متأثر ایتدی؛ هله اوه کیتدیکم زمان اعلا صفره‌نك قورولمش اوله‌جغی خاطریمه کلنجه دها زیاده تأثرم آرتدی. صوردم که:

— والده قیشین هیچ صیجاق یمك یمز میسکز؟

— چوق صوؤق اولورسه کولده پاتاتس پیشرر صیجاق صیجاق یرم، پك ایی اولور.

امان یاربی کولده پیشن پاتانسه پك ایی اولور دییور. حالبوکه بن هیچ سومم. مکدرانه کندی کندیمه: «دیمك دنیاده هیچ ایی یمك کورمیانلرده وار!» دیه تأسف ایلیوردم.

§

یازك کوزل کونلرندن صوکره قیش کلدی. اغاجلرك یپراقلری دوکولمکه باشلادی. فقط بز ینه باغچه‌یه کیدیوردق؛ اغاجلرك قورو یپراقلری اوزرنده کزمك پك خوشمه کیدردی.

مادام لارژیه‌ده هرکون باغچه‌یه کلیر، کونش اولورسه اوطورر، اولمزسه اغاجلرك التنده دولاشیر الندن چوراب اورکوسنی براقمز ایدی. بومشغولیته برده یردن قورو دال طوپلامق انضمام ایلردی.

اغاج طوپلادیغنی برکون باغچه‌یه بیوك برطوربه ایله کلیرکن کوروب اکلامش دیدم. بونلر نه اوله‌جق دیه صوردم دیدی‌که:

— نه‌می اوله‌جق؟ طوربه‌یه شو یرده‌کی داللری دولدیره‌جغم، اوده پاتاتسلریمی پیشیره‌جکم، اکر هرزمان کومور اودون آلمق لازمکلسه وای حالمه!

— اویله ایسه بن‌ده سزه یاردیم ایده‌یم، اکیلوب دوغرلمق سزی یورار.

درحال طوربه‌یی آلوب دولدیرمغه باشلادم. مربیه اثوابنی کیرلتیورسك دیه باغیردی اما هیچ قولاق آصمدم.

آرتق بوندن صوکره هرکون قادینجغزه دال ویپراق طوپلاردم. اوده آلیر کوتورر، دیردی‌که بونلر، هم پاتاتسلریمی پیشیرر هم یتارکن اوطه‌می آیدینلاتیر. برآز غازدن تصرف ایلرم.

یاربی، برقاچ پاتانس ایله اکتفا ایلیور؛ ممنون اولیور. کندیمه خطاب ایدرك:

— لیلی، بوندن صوکره کوره‌یم سنی‌ده پیس بوغاز اول!

اغاج دالی طوپلادیغم زمان ایریجه‌لره

سیرتدکجه اختیار قادینك وجهی مسرتندن پارلار، بکا چوق تشکرلر ایدردی .

اواقشام بزم اوده بیوك بر ضیافت وار ایدی . خصم اقربادن کیملر وارسه هپ بزده طوپلانمش ایدی .

ها شورا نی‌ده خبر ویره‌یم بن بابامك بردانه‌جك قیزی‌یم ، عائله‌مزده بندن بشقه قیزی اولان ده یوقدر ، بونك ایچون عموجه‌لرم دایيلرم بابام بنی صوك درجه سورلر وتلطیف ایدرلردی .

ضیافت‌ده اونبش کشی ایدك ، صفره‌ده هپ خصم واقربا بولنیوردق . هیچ اونوتمم ، والدهم او اقشام صوك درجه بکا کوزل کورونمش ایدی .

بیوك بابامك یمکه چوق مراقی اولدیغی ایچون صفره‌مز حداً مزین ایدی .

بیوك بابامك حالی الآن کوزیمك اوکنده‌در ؛ اوزون بیاض صاچلری قار کبی اوموزلرینه دوغری اوزامش ، ایری قره کوزلری حلم وذکاسندن پارلیور . هیچ انحنا کورمامش وجودینی مستقیم صورتده طوتمش ایدی . بیوك بابام قره قاشلرینی چاتدیغی زمان ـ که نادراً اولور ایدی ـ اك سوکیلی چوجق اولدیغمی بیلدیکم حالده قورقومدن تیترر ایدم .

بوکون یمکلر دیدیکم کبی حقیقةً مکمل ایدی ، هر صحان کلدکجه لذتندن آشجی‌یی تبریك ایلیورلردی .

شو لذیذ یمکلری ، صفره‌نك تزییناتی کوره‌رك عقلمه زواللی مادام لارژیه کلدی ، محزوم اولدم . آغزیمه برقاشیق الماسیه کوتوررکن کوزلرم یاشله دولدی . بیوك بابام صوردی که :

— نیچون آغلیورسك ؟

— آغزم یاندی . .

هرکس قهقهه‌یی صالیوردی . والدهم دیدی که :

— قیزم الماسیه‌دن آغزیانمز ، ایلك دفعه اشته یالان سویلیورسك !

والدهم بنی پك سودیکی ایچون دها زیاده اوزولمیه‌یم دیه همان بحثی دکشدیردی .

فقط کوز یاشلریمی ضبط ایتمك قابل اوله‌مدی ؛ برقات دها اغلامغه وکوسترمامك ایچون باشمی حاولونك ایچنه صاقلامغه مجبور اولدم . یواش یواش یاشلر کسلدی ، صفره‌ده مکالمه دوام ایتمکده اولدیغندن بن‌ده باشمی حاولیدن دیشاری چیقاردم . کیمسه بکا باقمیوردی اما ینه چوق اوطانیور ، هله اوکمده‌کی الماسیه‌یی استدیکم حالده ییه‌میوردم ، زیرا ینه آغزك یاندیمی دیه بنمله اکلنه‌جکلردی .

والدهم اوکمده‌کی طباغی قالدیرمسنی خدمتکاره امر ایلدی ، طعامده کوزلجه ختامه ایردی .

طعامدن صوکره صالونه کلدیکمز زمان بیوك پدم بنی دیزلرینك اوزرینه آلدی صاچلریمی الیله آچه‌رق دیدی که :

— سویله بقالم لیلی کدرك نه‌ایدی ؟

بیوك بابام بویله معامله‌یی بکا نادراً ایدردی ؛ غایت منهج اولدم . سوزه دوام ایله علاوه ایتدی که :

— سویله قیزم . ممکن اولورسه سکا یاردیم ایدرم .

اختیار قادینك حالی دها زیاده پیشکاهمده تجسم ایلدی . غیر اختیاری اوله‌رق صفره‌ده ییدیکمز یمکلرك عددینی پارمقلرمله فکراً تعداد ایدرك بردنبره :

— تمام اون ایکی ! زواللی قادین ایسه اوچ پاتانس ییور !

دیه باغردم .

صدام اوقدر مؤثر ایدی که هرکس اپاغه قالقدی یانمه کلدی ؛ بابام بنی قوجاغنه آلدی ، اندیشه وتأثرله دیدی که :

— هرحالده دردکی اکلاملی یز قیزم !

دیدی . والدهم ایسه اللرمدن طوتمش کوزلرمه باقه‌رق فکریمی اکلامغه چالیشیوردی . حضاری بودرجه اشغال ایتدیکمه مأیوس اوله‌رق کوز یاشلریمك آره‌سندن :

— پك اعلا ! بن‌ده سزه هرشیئی سویلرم .

دیدم . زواللی قادینك حکایه‌سنی اکلاتدم . علاوهٔ مقال اوله‌رق :

— اونك طعامنی بزمکیله مقایسه ایدرك چوق متأثر اولدم ، اشته بونك ایچون یمکاری صایدم !

سوزلرینی علاوه ایلدم .

هنوز صوصمه‌مش ایدم که والدهم بنی آغوشنه باصدی ، پدرمده اوپدی . بیوك بابام ایسه برداملە کوز یاشنی سیله‌رك اپاغه قالقدی ، ماصه‌نك اورته‌سندن برچیچکلك آلوب بکا ویردی ، متبسم چهره ایله :

— قیزم . مینی مینی ژاق ایچون بزدن پاره طوپله !

دیدی . چیچکلکه برقاعه قویدی بن درحال متهزز الله چیچکلکی آلوب حضاره عرض ایله :

— مینی مینی ژاقه همت !

دیه کزمکه باشلادم . هرطرفدن آلتونلر قائمه‌لر کلدی ، صایدیغم زمان کوردم که تمام بیك فرانق وار . بیوك بابام دیدی که :

— ایی اما بوده یتمز ! هرسنه بوکونده طوپلانیرز ، لیلی ده مینی مینی ژاق ایچون پاره طوپلایه جق وپاره مقداری دائما بیك فرانقی بوله‌جق .

هرسنه‌ده بویله یاپه‌رق حقیقةً شایان معاونت اولان مادام لارژیه آرتق کوچك ژاق ایچون اندیشه ایتمز اولدی ، ژاق‌ده هر درلو غائلهٔ خسیسهٔ معیشتدن ازاده اوله‌رق چالشدی ، ایلری‌ده ماهر بر هیکلتراش اوله‌جغنه بزی اقناع ایلدی .

احمد احسان